



Arkivsak

26/12062-1

Saksbehandler

Morten Fredheim Solberg

Saksgang

Hovedutvalg for næring, klima og miljø

Fylkesutvalget

Møtedato

14.10.2026

20.10.2026

Regional klima- og energiplan 2027-2040 – høring av planforslag og handlingsprogram

Innstilling fra fylkesdirektøren

Forslag til revidert Regional klima- og energiplan 2027-2040, med tilhørende handlingsprogram for 2027-2030, sendes ut på høring med frist 1. februar 2027.

Sammendrag

Revisjon av den regionale klima- og energiplanen er en del av oppfølgingen av fylkets regionale planstrategi – Vestfoldplanen – for årene 2024-2028. Gjeldende klima- og energiplan ble vedtatt i desember 2015. Det er utarbeidet et forslag til Regional klima- og energiplan 2027-2040 med tilhørende handlingsprogram for 2027-2030, som nå foreslås sendt på høring.

Planforslaget bygger på oppdatert kunnskap om klimaendringer, klimagassutslipp, energibruk og klimatilpasning, og har satt det inn i et vestfoldperspektiv. Planen har tre satsingsområder: Reduksjon av klimagassutslipp, klimarisiko og klimatilpasning samt fylkeskommunens egen innsats.

Det foreslås sju mål for klimaarbeidet fram mot 2035, tre regionale retningslinjer og et handlingsprogram med 57 tiltak. Målene skal bidra til oppfølging av nasjonale klimamål og gi retning for klimaarbeidet i fylket.

I denne saken er en KI-assistent brukt som støtte i deler av skriveprosessen. Alle vurderinger, konklusjoner og innhold er kvalitetssikret av fylkesadministrasjonen.

Bakgrunn og saksgang

Fylkets gjeldende klima- og energiplan fra 2015 var en oppfølging av en klima- og energistrategi fra 2010.

Planprogrammet for klima- og energiplan 2027-2040 (sak 25/03891) ble sendt på høring av fylkestinget 18. mars 2025 (beh.nr. PS 21/25), og ble vedtatt av fylkesutvalget 28. oktober 2025 (beh.nr. PS 169/25). Å sende planforslag og handlingsprogram på høring nå er i tråd med planprogrammets tidsplan.

Arbeidet med klima- og energiplan har foregått i samarbeid med andre regionale planer som er under revisjon eller utarbeidelse i fylkeskommunen (Vårt Vestfold – bærekraftig arealplan, Regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet, Regional mobilitetsplan, Regional kystsoneplan og Regional plan for opplæring).

Medvirkning

Arbeidet med å komme fram til en revidert versjon av planen har involvert mange parter:

- Planen har vært tema på to planverksteder i fylkeskommunal regi.
- Det er avholdt møter i intern og ekstern prosjektgruppe.
- Kommunene, næringslivet og sivilsamfunnet har deltatt på møter der det er gitt innspill til både planens innhold, planprosessen og forslag til klimatiltak.
- Det er holdt orienteringer om planen til eldrerådet, ungdomsrådet, klima- og energinettverket i Vestfold og Telemark, næringssjefene i Vestfoldkommunene og fylkeskommunens Hovedutvalg for næring, klima og miljø.
- Planforslaget og forslaget til handlingsprogram er gjennomgått tverrfaglig internt i fylkeskommunen.

Planforslaget bygger på regionale, nasjonale og internasjonale premisser. Regionalt spiller Vestfoldplanen og andre regionale planer inn sammen med mål i næringslivet og i kommunale klima- og energiplaner. Nasjonalt er det statlige retningslinjer (for klima/energi og arealbruk/mobilitet), nasjonale forventninger til regional planlegging og klimaloven. I tillegg har det kommet flere store, statlige rapporter, handlingsplaner og utredninger de siste årene. Internasjonalt er det FNs Paris-avtale som er viktigst, men også FNs bærekraftsmål legger premisser.

Saksopplysninger

Da FNs medlemsland i 2015 kom til enighet om Paris-avtalen, ble det satt et mål om å begrense den globale oppvarmingen til 2,0 grader over førindustrielt nivå, og aller helst begrense den til 1,5 grader. Dersom alle landenes nåværende klimamål blir nådd i tide, vil verden være på vei mot 2,7 graders oppvarming. FNs klimapanel, hvor 193 FN-land er med, mener at en slik oppvarming vil ha katastrofale følger for både verdens natur og mennesker. Hvert nye tonn CO₂ som slippes ut vil bidra til å forsterke de klimaendringene som allerede er.

Omstillingen av samfunnet skal bidra til at Norge og Vestfold skal nå det nasjonale målet om å være et lavutslippssamfunn, med 90-95 prosent lavere utslipp i 2050 enn i 2009. Norge er ikke i rute til å nå klimamålet for 2030 – 55 prosent lavere utslipp enn i 2009 – men Vestfold *kan* nå det hvis alle planlagte tiltak gjennomføres og får ønsket effekt.

Planens oppbygning

Planen har tre satsingsområder: 1) kutte klimagassutslippene, 2) klimarisiko og klimatilpasning og 3) fylkeskommunens egen innsats.

Temaer som arealbruk, klimarisiko, forbruksbaserte utslipp og fylkeskommunens egen innsats er viet større plass i den foreslåtte utgaven av planen.

Planens kunnskapsgrunnlag er omfattende. De viktigste funnene presenteres i plandokumentet.

Satsingsområde – kutte klimagassutslippene

Klima- og energiplanen trekker opp linjene som på sikt kan bidra til at Vestfold kan bli et lavutslippssamfunn i 2050.

Vestfold er et fylke med konsentrert befolkning og korte avstander. I tillegg har fylket et næringsliv som er langt framme i utviklingen av sirkulærøkonomi, nanoteknologi og maritime løsninger. De største utslippene i fylket kommer fra veitrafikken, sjøfart, annen mobil forbrenning og industrien.

Klima- og energiplanen trekker frem fire prioriteringer som vil bidra til å bedre fylkets kraftbalanse, som i dag preges av et stort kraftunderskudd.

Satsingsområde – arealbruk og klimatilpasning

Behovet for klimatilpasning har blitt større, og risikoen for å bli utsatt for skade øker. Det blir derfor viktig å opprettholde eller styrke arealenes evne til å redusere skader ved flom, styrtregn, tørke og hetebølger. For investeringer i klimatilpasning anslås det at hver krone investert sparer samfunnet for mellom to og ti kroner.

Vestfold er ett av tre norske fylker hvor naturen bygges ned i en så stor grad at det frigjøres mer karbon fra arealene enn det tilveksten i naturen klarer å binde.

Satsingsområde – fylkeskommunens egen innsats

Klima er definert som et fagfelt som skal gå på tvers av alle seksjoner og sektorer i fylkeskommunen. Ansvaret for handlinger og tiltak i handlingsprogrammet er tildelt konkrete seksjoner og sektorer. Videre arbeid med å følge opp forslag til tiltak krever at seksjoner og sektorer jobber sammen.

I forslaget til revidert klimaplan foreslås det nye mål for fylkeskommunens direkte klimagassutslipp, energibruk og utslipp fra kjøp av varer og tjenester.

Foreslåtte mål for planen

Det foreslås sju mål for klimaarbeidet de neste årene:

1. Redusere Vestfold-samfunnets utslipp av klimagasser med minst 70 prosent fra 2009 til 2035
2. Gjennom energieffektivisering frigjøre 30 prosent av fylkets og fylkeskommunens strømforbruk til andre CO₂-reduserende formål, fra 2020 til 2035
3. Tilpasse samfunnet til det gjeldende klimaet og fremtidige endringer i klimaet
4. Utføre en helhetlig og samordnet areal- og transportplanlegging basert på føre var-prinsippet
5. Legge til rette for at netto karbonbinding fra arealbruken er positiv
6. Redusere fylkeskommunens egne direkte klimagassutslipp med minst 90 prosent innen 2035
7. Redusere klimagassutslippene fra fylkeskommunens kjøp av varer og tjenester med 25 prosent fra 2025 til 2035

Målene 1-5 gjelder hele Vestfold, der mål 2 også gjelder fylkeskommunen. Mål seks og sju gjelder Vestfold fylkeskommunes egen virksomhet. Målene er i tråd med nasjonale mål og statlige forventninger.

Det foreslås tre retningslinjer i planen, for 1) grå arealer, 2) planvask og 3) å se klima- og naturhensyn i sammenheng. Ordlyden i retningslinjene er lik i Regional klima- og energiplan, Vårt Vestfold – bærekraftig arealplan og Regional mobilitetsplan.

Handlingsprogram

Handlingsprogrammet til klima- og energiplanen beskriver konkrete tiltak som bør gjennomføres for å nå klimamålene. Programmet gjelder for fire år av gangen, men det skal gjøres en årlig vurdering om revisjon. Handlingsprogrammet består av handlinger innenfor ni ulike områder med til sammen 57 tiltak. Det er angitt hvilket år det skal jobbes med de ulike tiltakene, men noen tiltak vil være kontinuerlige aktiviteter som ikke har en definert sluttdato.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Videre arbeid og oppfølging av klima- og energiplanen i 2026 og 2027 henter midler fra driftsbudsjettet til seksjon Klima og næring. Det er også budsjettert 300.000 kroner til oppfølging av planens handlingsprogram i 2027. Oppfølging av handlingsprogrammet forutsetter samarbeid internt i fylkeskommunen og at det settes av personalressurser til arbeidet i flere seksjoner og sektorer innenfor vedtatte budsjettrammer.

Gjennomføring av handlingsplanen med tiltak må tilpasses fylkeskommunens økonomi og synliggjøres i budsjett og økonomiplan.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Planforslaget innebærer at det foreslås nye mål for kutt av direkte klimagassutslipp, både for fylket som helhet og for fylkeskommunen som virksomhet. Det foreslås også et nytt mål for klimagassutslipp fra fylkeskommunens indirekte klimagassutslipp, som stammer fra kjøp av varer og tjenester. I tillegg foreslås det å ha mål for energieffektivisering, klimatilpasning og arealbruk.

Målene er i tråd med allerede innmeldte nasjonale mål i Paris-avtalen og FNs bærekraftsmål.

Konsekvenser for CRPD

Det er ikke identifisert vesentlige konsekvenser for rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse etter FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Planen omhandler overordnede rammer for utvikling av klima- og energiarbeidet. Universell utforming ivaretas ved videre planlegging og utforming av eventuelle konkrete tiltak og prosjekter.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren vurderer det slik at forsterkede klimaendringer understreker behovet for å fortsette arbeidet med å kutte klimagassutslipp og klimatilpasse samfunnet. Det er forventninger til både kommunal og regional planlegging og gjennomføring av klimaarbeid.

Fylkesdirektøren mener at planen gir et godt bilde av mulighetene i Vestfold. Foreslåtte mål i klima- og energiplanen vil bidra til å nå fylkets hovedmål innenfor sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, men det forutsetter at det iverksettes og gjennomføres ytterligere tiltak. Her har fylkeskommunen en rolle som tilrettelegger og koordinator. Sannsynligheten for at Vestfold når de foreslåtte klimamålene vil øke dersom det er et godt samarbeid mellom kommuner, næringsliv og sivilsamfunn.

Enkelte fagområder, som arealbruk, har blitt viktigere i arbeidet med å nå klimamålene, og dette gjenspeiles i forslaget til ny plan.

Fylkesdirektøren vurderer at forslag til Regional klima- og energiplan 2027–2040 og tilhørende handlingsprogram gir et hensiktsmessig grunnlag for det videre klima- og energiarbeidet i Vestfold.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektøren anbefaler at forslag til revidert Regional klima- og energiplan 2027-2040, med tilhørende handlingsprogram for 2027-2030, sendes ut på høring med frist 1. februar 2027. Det vises til de vurderinger og begrunnelser som fremkommer i saksutredningen.

Vedlegg:

Regional klima- og energiplan 2027-2040 - 08-09-2026

Handlingsprogram regional klima- og energiplan - 08-09-2026